

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1ObdoV/12/2017
Identifikačné číslo spisu: 5108215567
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5108215567.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: NORDNET TRADING LIMITED, so sídlom Chrysorogiatissis & Kolokotroni, P.C 3040, Limassol, Cyprus, identifikačné číslo: 185808, zastúpeného JUDr. Jánom Slovák, advokátom, so sídlom Révová 7, 811 02 Bratislava, proti žalovanému: Stavebné bytové družstvo, so sídlom M. Bela 852, 010 15 Žilina, IČO: 31 624 952, zastúpenému JUDr. Adrianou Hrdinovou, advokátkou, so sídlom Vojtecha Spanyola 1726/13, 010 01 Žilina, v konaní o určenie právneho dôvodu, výšky a vymáhateľnosti prihlásenej pohľadávky žalobcu, o námietke zaujatosti vznesenej žalobcom, vedenej na Okresnom súde Žilina, pod sp. zn. 19Cbi/6/2008, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 1. februára 2017, č. k. 5Obo/8/2016-391 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 13. januára 2016, č. k. 13Ncb/1/2016-366, takto

rozhodol:

- I. Dovolacie konanie z a s t a v u j e .
- II. Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Po vznesení námietky zaujatosti právnym zástupcom žalobcu proti sudkyňi Okresného súdu Žilina JUDr. Martiny Brniakovej, Okresný súd Žilina predložil vec nadriadenému súdu, ktorým bol Krajský súd v Žiline. Krajský súd v Žiline uznesením zo dňa 13. januára 2016, č. k. 13Ncb/1/2016-366, rozhodol, že sudkyňa Okresného súdu Žilina JUDr. Martina Brniaková nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Žilina, pod sp. zn. 19Cbi/6/2008. V rámci vznesenej námietky zaujatosti žalobca uviedol, že právna zástupkyňa žalovaného je bývalou justičnou čakateľkou Krajského súdu v Žiline, zaradenou na výkon praxe justičnej čakateľky na Okresný súd Žilina, z čoho odvodil jej kolegiálne a priateľské vzťahy so sudkyňou JUDr. Martinou Brniakovou. Žalobca zaujatosť konajúcej sudkyne voči svojmu právnemu zástupcovi videl v tom, že sudkyňa požiadala Slovenskú advokátsku komoru o ustanovenie právneho zástupcu žalobcu, vzhľadom na jeho neúčast' na pojednávaní, a to napriek vážnemu a ospravedliteľnému dôvodu, ktorým bol jeho zlý zdravotný stav. S prihliadnutím na uvedené, právny zástupca žalobcu nepovažoval postup sudkyne za správny, nakoľko v danom prípade neboli na tento splnené nevyhnutné podmienky. Z vyjadrenia namietanej sudkyne vyplynulo, že sa necíti byť v predmetnej veci zaujatá.

2. Krajský súd v Žiline postup sudkyne spočívajúci v podaní žiadosti na Slovenskú advokátsku komoru, nepovažoval za spôsobilý dôvod jej vylúčenia, nakoľko z neho nevyplýval kvalifikovaný pomer konajúcej sudkyne k právnenému zástupcovi žalobcu. Podľa názoru krajského súdu z postupu konajúcej sudkyne vyplývala snaha o zabezpečenie rýchlej a účinnej ochrany práv obidvoch sporových strán, t. j. aj samotného žalobcu, aby stav právnej neistoty, ktorý trvá do momentu meritórneho rozhodnutia vo veci, bol čo najrýchlejším spôsobom odstránený, a to spôsobom plynulého postupu súdneho konania, ktoré vyústi do meritórneho rozhodnutia. Zároveň krajský súd nemal za preukázané, že pôsobenie právnej zástupkyne žalovaného ako justičnej čakatelky by malo objektívne vzbudiť pochybnosti o nestrannosti konajúcej sudkyne. V závere krajský súd skonštatoval, že v danom prípade neexistoval negatívny pomer konajúcej sudkyne k právnenému zástupcovi žalobcu, ktorý by bol spôsobilý vylúčiť nestrannosť a objektívnosť prístupu konajúcej sudkyne k predmetnej sporovej právnej veci. V rámci poučenia krajský súd uviedol, že odvolanie proti tomuto uneseniu nie je prípustné.

3. Na odvolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) napadnutým uznesením zo dňa 1. februára 2017, č. k. 5Obo/8/2016-391, konanie o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo dňa 13. januára 2016, č. k. 13Ncb/1/2016-366, zastavil s tým, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania. Najvyšší súd s prihliadnutím na znenie ust. § 15a O. s. p. uviedol, že v prípade námietky zaujatosti, týkajúcej sa sudcu súdu prvej inštancie, podanej stranou sporu, rozhoduje krajský súd ako súd nadriadený, a nie ako súd prvej inštancie. Najvyšší súd preto skonštatoval, že rozhodnutie krajského súdu v konaní o námietke zaujatosti je konečné a vynesené mimo rámca inštančného postupu. S poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. januára 2011, sp. zn. 5Co/5/2010, najvyšší súd skonštatoval, že proti takémuto rozhodnutiu zákon nepripúšťa žiadny opravný prostriedok a neexistuje ani žiadny funkčne príslušný súd, ktorý by mohol o takomto opravnom prostriedku rozhodnúť. V odôvodnení najvyšší súd zdôraznil, že žalobca svoje podanie formuloval jednoznačne ako odvolanie voči rozhodnutiu krajského súdu o nevyhlúčení sudkyne okresného súdu z pojednávania a rozhodovania veci a vyplýva to aj z jeho obsahu. Okrem iného najvyšší súd poukázal na znenie ust. § 201 ods. 1 veta prvá O. s. p., podľa ktorého účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Pozornosť preto najvyšší súd upriamil na to, že krajský súd pri rozhodovaní o vznesenej námietke zaujatosti je nadriadeným súdom, tzn. nie je súdom prvej inštancie ani odvolacím súdom. Na doplnenie najvyšší súd uviedol, že chýbajúca funkčná príslušnosť ktoréhokoľvek súdu na pojednanie určitej veci, ktorá inak do právomoci súdu nepatrí, predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Vzhľadom na to, že funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na pojednanie odvolania žalobcu nie je daná, najvyšší súd konanie o odvolaní žalobcu proti napadnutému uzneseniu zastavil podľa ust. § 103 a ust. § 104 ods. 1 O. s. p.

4. S prihliadnutím ku skutočnosti, že proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu o námietke zaujatosti nie je prípustné odvolanie a dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu (ust. § 236 ods. 1 O. s. p.), tzn. súdu inštančného - rozhodujúceho v inštančnom postupe, t. j. o opravnom prostriedku - odvolaní, nie sú splnené podmienky konania pred dovolacím súdom. V odvolaní žalobca namietol, že nepripustením možnosti podať odvolanie proti rozhodnutiu o námietke zaujatosti došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces a práva na účinný prostriedok nápravy. V tejto súvislosti najvyšší súd doplnil, že žalobca má, resp. ešte bude mať, možnosť domáhať sa ochrany svojho základného práva na zákonného a nestranného sudcu v konaní pred všeobecnými súdmi v inštančnom postupe, teda v rámci využitia riadnych opravných prostriedkov (proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej), alebo aj prípadne v mimoriadnych opravných prostriedkoch (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej).

5. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ust. § 420 písm. f/ C. s. p. Dovolateľ sa nestotožnil s názorom najvyššieho súdu uvedeným v napadnutom rozhodnutí, ktorý podľa jeho názoru nebol dostatočne odôvodnený. Odňatie možnosti konať pred súdom dovolateľ videl aj v tom, že krajský súd nepripustil možnosť podania odvolania, čo považoval za rozpor s

výslovnou zákonnou úpravou. Dovolateľ uviedol, že v právnej úprave je obsiahnutý pozitívny výpočet uznesení, ktoré nemožno napadnúť riadnym opravným prostriedkom, pričom typ napadnutého rozhodnutia krajského súdu v ňom absentuje. V rámci svojej argumentácie dovolateľ zdôraznil, že rozhodnutie o námietke zaujatosti nepatrí medzi uznesenia o vedení konania podľa ust. § 201 ods. 3 písm. a/ O. s. p. Nepripustenie možnosti podať odvolanie proti rozhodnutiu krajského súdu o námietke zaujatosti, ktoré v napadnutom rozhodnutí najvyšší súd potvrdil, má podľa žalobcu za následok vadu konania. Uvedená vada spočíva v tom, že nedošlo k reálnemu prejednaniu riadne podaného opravného prostriedku s odkazom najvyššieho súdu na nedostatok funkčnej príslušnosti.

6. S prihliadnutím na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu dovolateľ dospel k záveru, že najvyšší súd pripúšťa možnosť porušenia základného práva na zákonného sudcu v danom konaní. Avšak dovolateľ sa nestotožňuje s nápravou tejto vady, odporúčanou najvyšším súdom v napadnutom rozhodnutí, po skončení konania na súde prvej inštancie tým, že odvolací súd by dané rozhodnutie zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie, nakoľko sa vec týmto postupom nedostane do stavu v čase pred začatím konania pred súdom prvej inštancie. Dovolateľ sa domnieva, že nastanú procesné okolnosti, ktoré potom už nebude možné z podstaty veci napraviť a rovnosť strán bude zásadným spôsobom porušená. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

7. K dovolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež ako „najvyšší súd“) skúmal najskôr, či sú dané procesné predpoklady, za splnenia ktorých môže konať o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 1. februára 2017, č. k. 5Obo/8/2016-391 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 13. januára 2016, č. k. 13Ncb/I/2016-366.

9. Podľa ust. § 161 ods. 1 C. s. p., ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 161 ods. 2 C. s. p.).

10. Podľa ust. § 438 ods. 1 C. s. p., na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Medzi podmienky konania, ktorých nedostatok nemožno odstrániť, patrí funkčná príslušnosť súdu.

12. Z obsahu spisu vyplýva, že dovolanie žalobca podal elektronicky dňa 02. 05. 2017 (č. l. 404-416 spisu), a teda za účinnosti zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, platný a účinný do 30. 06. 2016. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto svoju funkčnú príslušnosť na konanie o dovolaní žalobcu skúmal v zmysle príslušných ustanovení nového procesného predpisu, účinného od 01. 07. 2016.

13. Podľa ust. § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

14. Podľa ust. § 34 C. s. p., o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

15. Podľa ust. § 35 C. s. p., o dovolaní rozhoduje najvyšší súd.

16. V zmysle ust. § 52 ods. 1 C. s. p., strana má právo z dôvodov uvedených v ust. § 49 uplatniť námietku zaujatosti. O tom, či je sudca vylúčený, rozhodne nadriadený súd do siedmich dní (ust. § 54 ods. 2 C. s. p.).

17. V citovaných ustanoveniach Civilného sporového poriadku je upravená funkčná príslušnosť najvyššieho súdu tak, že tento je príslušný rozhodovať o dovolaniach vtedy, ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým je v zmysle ust. § 34 C. s. p. krajský súd (pokiaľ C. s. p. neustanovuje inak). Zhodne s uvedeným je potom spôsobilým predmetom dovolania len také rozhodnutie krajského súdu, ktorým tento súd rozhodoval v konaní o odvolaní (proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie).

18. V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu, ktorým Najvyšší súd Slovenskej republiky zo dňa 1. februára 2017, č. k. 5Obo/8/2016-391, konanie o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo dňa 13. januára 2016, č. k. 13Ncb/1/2016-366, zastavil s tým, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania. Krajský súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 13Ncb/1/2016 rozhodol o námietke zaujatosti sudkyne Okresného súdu Žilina podanej žalobcom. Krajský súd konal a rozhodoval v postavení nie odvolacieho súdu, ale súdu nadriadeného v zmysle ust. § 54 ods. 2 C. s. p., z čoho je nepochybné, že najvyšší súd na rozhodovanie o dovolaní žalobcu nie je funkčne príslušný.

19. V tejto súvislosti najvyšší súd okrem uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. januára, sp. zn. 5Co/5/2010, poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. novembra 2016, sp. zn. III. ÚS 824/2016, z ktorého je zrejmé, že konanie o námietke zaujatosti je jednoinštančné. O námietke zaujatosti rozhoduje nadriadený súd, teda nie inštančne vyšší súd, čo svedčí o odlišnosti predmetu konania o námietke zaujatosti v porovnaní s konaním, z ktorého procesného priebehu táto námietka vzišla.

20. S poukazom na uvedené, keďže na prejednanie dovolania podaného žalobcom proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 1. februára 2017, č. k. 5Obo/8/2016-391 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline ako súdu nadriadeného nie je daná funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (a nie je tu ani iný príslušný súd, príp. orgán, ktorému by bolo možné vec postúpiť), ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Najvyšší súd preto konanie o dovolaní zastavil (ust. § 438 ods. 1 C. s. p. v spojení s ust. § 161 ods. 2 C. s. p.) bez toho, aby preskúmal vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd posudzoval podľa ust. § 451 ods. 3 C. s. p. v spojení s ust. § 453 ods. 1 C. s. p. a ust. § 256 ods. 1 C. s. p. Žalobca z procesného hľadiska zaviniť zastavenie dovolacieho konania tým, že podal dovolanie proti rozhodnutiu, proti ktorému tento opravný prostriedok prípustný nie je. Žalovaný má preto nárok na náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie (ust. § 262 ods. 2 C. s. p.).

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 5:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.